

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1969 r.

Prawo bankowe.

Rozdział I

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady działalności oraz tworzenia i organizacji banków.

2. Przepisy ustawy mają zastosowanie do działalności Narodowego Banku Polskiego w zakresie nie uregulowanym w ustawie o Narodowym Banku Polskim.

Art. 2. 1. Banki są samodzielnymi i samofinansującymi się jednostkami organizacyjnymi, posiadającymi osobowość prawną, działającymi na podstawie ustawy oraz statutów.

2. Banki państwowe nie podlegają wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Art. 3. 1. Statut banku określa:

- 1) jego nazwę, która powinna zawierać wyraz „bank” i odróżniać się od nazw innych banków, z tym że nazwa banku spółdzielczego powinna zawierać również wyraz „spółdzielczy”,
- 2) siedzibę banku oraz przedmiot i zakres jego działalności,

3) organy i organizację banku, tryb składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków,

4) fundusze własne, zasady tworzenia i wykorzystywania funduszy specjalnych oraz zasady gospodarki finansowej.

2. Statut powinien także zawierać postanowienia, których wprowadzenia do statutu wymagają przepisy niniejszej ustawy i innych ustaw.

Art. 4. Do podstawowej działalności banków należy gromadzenie środków pieniężnych, udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych oraz przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych.

Art. 5. Banki kierują się w swojej działalności uchwalanymi przez Sejm założeniami polityki pieniężno-kredytowej.

Art. 6. Prawo posiadania przez banki wartości dewizowych i dokonywania obrotu tymi wartościami określają statuty banków.

Art. 7. Banki zapewniają należyłą ochronę mienia przyjątego na przechowanie.

Art. 8. Banki mogą:

- 1) tworzyć spółki prawa handlowego i cywilnego oraz spółdzielnie,
- 2) realizować wspólnie z innymi podmiotami przedsięwzięcia gospodarcze oraz świadczyć usługi konsultacyjno-doradcze w sprawach finansowych,
- 3) podejmować w zakresie określonym w ich statutach działalność gospodarczą nie przewidzianą w niniejszej ustawie,
- 4) tworzyć i likwidować za granicą oddziały i inne placówki oraz być udziałowcem (akcjonariuszem) zagranicznych banków i przedsiębiorstw działających w kraju.

Art. 9. Banki obowiązane są do utrzymywania płynności płatniczej, polegającej na prowadzeniu działalności w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań zgodnie z terminami ich płatności.

Art. 10. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, osoby fizyczne i prawne przy otwieraniu rachunku i zaciąganiu kredytu bankowego oraz korzystaniu z innych usług bankowych mają prawo wyboru banku, którego zakres działania obejmuje takie czynności.

Rozdział 2

Czynności bankowe

A. Przepisy wspólne

Art. 11. 1. Czynnościami bankowymi są w szczególności:

- 1) prowadzenie rachunków bankowych,
- 2) przyjmowanie wkładów oszczędnościowych i lokat terminowych,
- 3) przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych,
- 4) udzielanie i zaciąganie kredytów i pożyczek pieniężnych,
- 5) wykonywanie operacji czekowych i wekslowych,
- 6) przyjmowanie i dokonywanie lokat w bankach krajowych i zagranicznych,
- 7) udzielanie oraz przyjmowanie poręczeń i gwarancji bankowych,
- 8) dokonywanie obrotu wartościami dewizowymi oraz prowadzenie obsługi finansowej obrotów z zagranicą,
- 9) prowadzenie obsługi pożyczek państwowych,
- 10) emitowanie papierów wartościowych oraz dokonywanie obrotu tymi papierami,
- 11) dokonywanie zleconych czynności związanych z emisją papierów wartościowych,
- 12) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych.

2. Do dokonywania czynności bankowych wymienionych w ust. 1 są uprawnione banki w zakresie ustalonym w ich statutach, z zastrzeżeniem przepisu ust. 3.

3. Banki mogą na zlecenie innych banków wykonywać określone czynności bankowe należące do zakresu działania banków zlecających.

Art. 12. 1. Banki w zakresie swojej działalności mogą wydawać regulaminy określające:

- 1) rodzaje wkładów oszczędnościowych i warunki prowadzenia rachunków tych wkładów,

- 2) rodzaje udzielanych kredytów oraz warunki umów kredytowych i umowy pożyczki,
- 3) warunki udostępniania skrytek sejfowych,
- 4) inne czynności usługowe banków.

2. Postanowienia regulaminów, o których mowa w ust. 1, są dla stron wiążące, jeżeli strony w umowie nie ustalą odmiennie swych praw i obowiązków.

B. Rachunki bankowe i rozliczenia pieniężne

Art. 13. 1. Banki otwierają i prowadzą rachunki bankowe dla osób prawnych i fizycznych.

2. W celu przechowywania środków pieniężnych i przeprowadzania rozliczeń związanych z działalnością gospodarczą są otwierane i prowadzone:

- 1) rachunki bieżące dla rozliczeń krajowych,
- 2) rachunki pomocnicze dla określonych rozliczeń krajowych,
- 3) rachunki lokat terminowych,
- 4) rachunki dla rozliczeń zagranicznych.

3. Zawierając umowę rachunku bankowego, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, bank może zastrzec obowiązek zawiadomienia go o otwarciu w innym banku rachunku pomocniczego lub rachunku dla rozliczeń zagranicznych.

Art. 14. 1. Posiadacz rachunku bankowego dysponuje swobodnie swoimi środkami pieniężnymi na rachunku. W umowie z bankiem mogą być zawarte postanowienia ograniczające swobodę dysponowania tymi środkami.

2. Środki pieniężne zgromadzone na rachunku mogą być oprocentowane w wysokości i według zasad określonych w umowie z bankiem.

3. Prezes Narodowego Banku Polskiego może określić granice oprocentowania wkładów w walutach obcych, gromadzonych na rachunkach bankowych.

Art. 15. W celu przeprowadzania rozliczeń za pośrednictwem banków środki pieniężne na rachunkach bankowych gromadzą:

- 1) przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne,
- 2) banki,
- 3) przedsiębiorstwa mieszane,
- 4) spółdzielnie i ich związki,
- 5) organizacje podmiotów gospodarczych,
- 6) organizacje społeczne i fundacje prowadzące działalność gospodarczą,
- 7) kółka rolnicze i ich związki,
- 8) spółki, w których państwo lub jednostki wymienione w pkt 1—7 posiadają udział, oraz spółki wodne,
- 9) organizacje polityczne, społeczne i zawodowe inne niż wymienione w pkt 6,
- 10) nie wymienione w poprzednich punktach osoby prawne, jeżeli zaciągają w banku kredyt na cele związane z działalnością gospodarczą.

Art. 16. 1. Prezes Narodowego Banku Polskiego:

- 1) określa ogólne warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych, po zasięgnięciu opinii Rady Banków,
- 2) w porozumieniu z Ministrem Finansów określa formy i tryb przeprowadzania za pośrednictwem banków rozliczeń pieniężnych między osobami prawnymi oraz między tymi osobami i innymi podmiotami.

2. Banki:

- 1) są obowiązane przyjmować wpłaty gotówkowe oraz przeliczać i sortować znaki pieniężne pochodzące z tych wpłat, przy czym mogą pobierać prowizję od wpłat gotówkowych na rachunki bankowe,
- 2) stosują ustalone przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego zasady przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań znaków pieniężnych oraz wykonywania czynności związanych z zasilaniem banków w te znaki.

C. Wkłady oszczędnościowe.

Art. 17. Banki gromadzą oszczędności pieniężne osób fizycznych na rachunkach oszczędnościowych, w tym w walutach obcych (wkłady oszczędnościowe).

Art. 18. Banki wystawiają dowody imienne i na okaziciela na włożone wkłady oszczędnościowe.

Art. 19. 1. Zasady i tryb umarzania imiennych dowodów na złożone wkłady oszczędnościowe określa, w drodze rozporządzenia, Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego.

2. Dowody na złożone wkłady oszczędnościowe, wystawione na okaziciela, podlegają w razie ich utraty umorzeniu na zasadach określonych w przepisach o umarzaniu utraconych dokumentów, z wyjątkiem wypadku, gdy w wydanych dowodach zostało zastrzeżone, że nie podlegają one umorzeniu.

Art. 20. Umorzenie utraconych dowodów na okaziciela lub imiennych dowodów na złożone wkłady oszczędnościowe w toku prowadzonej egzekucji sądowej lub administracyjnej z rachunku oszczędnościowego regulują przepisy Kodeksu postępowania cywilnego oraz przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 21. Wkłady oszczędnościowe osoby fizycznej złożone w banku, niezależnie od ilości dowodów na złożone wkłady, są wolne od zajęcia na podstawie tytułu wykonawczego sądowego i administracyjnego do wysokości równej trzykrotnej średniej miesięcznej płacy pracowników jednostek gospodarki społecznej w roku kalendarzowym poprzedzającym zajęcie.

Art. 22. 1. Bank jest obowiązany wypłacić po śmierci wkladcy z jego wkładów oszczędnościowych, na które wystawione zostały imienne dowody:

- 1) koszty pogrzebu wkladcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w środowisku zmarłego — osobie, która przedłoży rachunki stwierdzające wysokość poniesionych przez nią wydatków,
- 2) kwotę nie przekraczającą ogółem sumy przeciętnego wynagrodzenia pracowników w gospodarce społecznej w okresie pięciu lat kalendarzowych poprzedzających wypłatę — jeżeli wkladca wskazał pisemnie właściwemu dla jego ostatniego miejsca zamieszkania bankowi lub oddziałowi banku osoby, na których rzecz wypłata ma nastąpić; osobami wskazanymi przez wkladcę mogą być jego małżonek, zstępni, rodzice, dziadkowie i rodzeństwo.

2. Sumy wymienione w ust. 1 nie należą do spadku po wkladcy.

Art. 23. W przypadku gdy umowa rachunku oszczędnościowego nie stanowi inaczej, ulega ona rozwiązaniu, jeżeli w ciągu 5 lat nie dokonano na rachunku żadnych

obrotów oprócz okresowego dopisywania odsetek i ich wypłat, a stan oszczędności nie przekracza minimum ustalonego w umowie.

Art. 24. Osoba małoletnia może posiadać rachunek oszczędnościowy, a po ukończeniu lat trzynastu także podejmować z tego rachunku wypłaty, o ile nie sprzeciwi się temu jej przedstawiciel ustawowy.

D. Kredyty i pożyczki pieniężne

Art. 25. 1. Banki mogą udzielać kredytów w złotych i w walucie obcej.

2. Banki mogą udzielać i zaciągać kredyty zagraniczne.

Art. 26. 1. Banki udzielają kredytów osobom prawnym oraz osobom fizycznym.

2. Banki mogą udzielać kredytów również podmiotom gospodarczym nie mającym osobowości prawnej.

Art. 27. 1. Przez umowę kredytową bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie określoną kwotę środków pieniężnych, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, do zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w umownym terminie spłaty oraz do zapłaty prowizji od przyznanego kredytu.

2. Umowa powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) kwotę kredytu,
- 2) termin spłaty kredytu,
- 3) oprocentowanie kredytu,
- 4) zakres uprawnień banku związanych z wykorzystaniem udzielonego kredytu i zabezpieczeniem jego zwrotu,
- 5) termin postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych.

Art. 28. 1. Bank uzależnia przyznanie kredytu, jego wysokość oraz pozostałe warunki, o których mowa w art. 27 ust. 2, od zdolności kredytowej kredytobiorcy, rozumianej jako zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w umownych terminach spłaty, oraz od przedłożenia przez kredytobiorcę dokumentów i informacji niezbędnych dla dokonania oceny tej zdolności.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się przy udzielaniu kredytu nowo utworzonej osobie prawnej w razie przedstawienia przez nią zabezpieczenia kredytu, określonego w art. 30.

3. Bank może udzielić kredytu osobie prawnej nie mającej zdolności kredytowej pod warunkiem przedstawienia przez nią programu uzdrowienia gospodarki, którego realizacja zapewnia, według oceny banku, uzyskanie zdolności kredytowej w określonym terminie.

Art. 29. Bank może przyjąć do dyskonta weksle od kredytobiorcy, przy czym uzyskana w ten sposób przez kredytobiorcę kwota jest uwzględniana w łącznej kwocie kredytu udzielanego przez bank.

Art. 30. W celu zapewnienia zwrotu kredytów banki mogą żądać od kredytobiorców zabezpieczenia przewidzianego prawem cywilnym i wekslowym oraz zwyczajami przyjętymi we współpracy z bankami zagranicznymi.

Art. 31. 1. Bank może żądać od kredytobiorcy, w czasie korzystania przez niego z kredytu, przedstawiania informacji i dokumentów niezbędnych dla oceny jego sytuacji gospodarczej i finansowej.

2. W razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego kredytobiorcy, bank może wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części bądź zażądać zabezpieczenia kredytu zgodnie z art. 30. Dalsze kredytowanie osoby prawnej prowadzącej działalność gospodarczą bank może ponadto uzależnić od przedstawienia przez nią w określonym terminie programu uzdrowienia gospodarki, uznanego za wiarygodny przez bank.

Art. 32. Jeżeli istotne warunki umowy nie zostały dotrzymane przez kredytobiorcę, bank może wypowiedzieć przed terminem płatności określonym w umowie część lub całość udzielonego kredytu.

Art. 33. 1. Bank pobiera od wykorzystanego kredytu oprocentowanie według stawki zmiennej lub stałej, stosownie do postanowień umowy kredytowej.

2. Od przyznanego kredytu bankowi przysługuje prowizja w wysokości określonej w umowie kredytowej.

Art. 34. Oprocentowanie i prowizja, o których mowa w art. 33, mogą być pobierane przez bank w walucie, w której został przyznany kredyt.

Art. 35. 1. W celu zapobieżenia nadmiernej koncentracji udzielanych kredytów:

- 1) suma kredytów udzielonych przez bank jednemu kredytobiorcy lub grupie związanych ze sobą finansowo kredytobiorców nie może przekroczyć 15%,
- 2) wielkość kredytu udzielonego na podstawie jednej umowy nie może przekroczyć 10%

sumy nie podlegających podziałowi funduszy własnych banku i środków pieniężnych zgromadzonych w banku.

2. Wartość udziałów i wkładów wniesionych do innej osoby prawnej oraz wartość zakupionych akcji i obligacji łącznie nie może przekraczać 25% sumy niepedzielných funduszy własnych banku oraz środków pieniężnych zgromadzonych w banku na rachunkach lokat terminowych.

3. Granice, o których mowa w ust. 1, mogą być przekroczone za zgodą Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

4. Bank, na wniosek kredytobiorcy, może zawrzeć z innymi bankami umowę w sprawie wspólnego udzielenia kredytu (konsorcjum bankowe). Bank inicjujący zawarcie takiej umowy reprezentuje wobec kredytobiorcy wspólnie działające banki oraz uzgadnia z nimi warunki umowy kredytowej i zasady wzajemnych rozliczeń z tytułu udzielonego kredytu.

Art. 36. Przy udzielaniu przez bank pożyczki w złotych lub w walucie obcej stosuje się odpowiednio przepisy art. 26, 30 i 35.

Art. 37. Banki mogą zaciągać w Narodowym Banku Polskim kredyt refinansowy, na zasadach określonych w ustawie o Narodowym Banku Polskim.

E. Emisja papierów wartościowych

Art. 38. 1. Bankom, z zastrzeżeniem ust. 2, przysługuje prawo emitowania bankowych papierów wartościowych na warunkach podawanych przez banki do publicznej wiadomości.

2. Prezes Narodowego Banku Polskiego może określić przypadki, w których wymagana jest zgoda Narodowego Banku Polskiego na emisję bankowych papierów wartościowych.

Art. 39. 1. Bank może emitować papiery wartościowe w imieniu i na rachunek jednostek upoważnionych do emisji oraz wykonywać inne czynności na zlecenie tych jednostek.

2. Bank może udzielać gwarancji wykonania zobowiązań pieniężnych wynikających z papierów wartościowych, emitowanych przez upoważnione do tego jednostki.

F. Inne czynności

Art. 40. 1. Banki mogą udzielać gwarancji i poręczeń osobom krajowym i zagranicznym na zlecenie i w jego granicach.

2. Udzielenie gwarancji pod rygorem nieważności następuje w formie pisemnej.

3. Do gwarancji bankowych stosuje się odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego, z tym że zobowiązanie banku jest zawsze zobowiązaniem pieniężnym.

4. Prowizja z tytułu udzielenia gwarancji lub poręczenia może być pobierana przez bank w walucie zobowiązania, na które rozciąga się gwarancja lub poręczenie.

Art. 41. Inny bank może potwierdzić zobowiązanie wynikające z gwarancji; w takim wypadku rozszczenia z gwarancji można kierować do banku, który udzielił gwarancji, lub do banku, który ją potwierdził, albo do obu banków, aż do zupełnego zaspokojenia rozszczenia wierzyciela.

Art. 42. 1. Banki wykonują operacje walutowe i dewizowe zgodnie z zasadami określonymi w niniejszej ustawie, ustawie o Narodowym Banku Polskim, ustawie — Prawo dewizowe oraz międzynarodowych porozumieniach, których uczestnikiem jest Polska Rzeczpospolita Ludowa.

2. Banki wykonują obsługę finansowo-rozliczeniową obrotów z zagranicą, obejmującą dokonywanie rozrachunków we wszystkich formach przyjętych w międzynarodowych stosunkach bankowych.

Art. 43. Przelewu wierzytelności z gwarancji bankowej można dokonać tylko wraz z przeniesieniem wierzytelności zabezpieczonej gwarancją.

Art. 44. Bank może przyjąć zlecenie udzielenia kredytu osobie trzeciej. W takim wypadku, jeżeli umowa nie stanowi inaczej, dający zlecenie staje się poręczycielem za dług przyszły.

Art. 45. Do przyjmowania przez banki na przechowanie przedmiotów i papierów wartościowych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o przechowaniu.

Art. 46. Banki wykonują kontrolę dewizową w zakresie określonym w przepisach ustawy — Prawo dewizowe i statutach.

Art. 47. Banki mogą lokować wolne środki pieniężne na rachunkach w Narodowym Banku Polskim lub w innych bankach, na warunkach określonych w umowie.

Rozdział 3

Szczególne obowiązki i uprawnienia banków

Art. 48. 1. Banki przestrzegają tajemnicy obrotów i stanów rachunków bankowych.

2. Informacji o obrotach i stanach rachunków bankowych banki udzielają posiadaczom rachunków i organom państwowym upoważnionym do tego na podstawie obowiązujących przepisów.

3. Banki mogą przekazywać sobie nawzajem informacje o udzielonych kredytach oraz o obrotach i stanach rachunków bankowych w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek, poręczeń i gwarancji bankowych.

4. Informacje dotyczące wkładów oszczędnościowych osób fizycznych nie mogą być udzielane, chyba że informacji takich zażąda sąd lub prokurator w związku z toczącą się przeciwko wkladcy sprawą karną lub karną skarbową lub sprawą o alimenty, o rentę o charakterze alimentacyjnym lub o podział majątku wspólnego małżonków, a także w postępowaniu spadkowym.

5. Przepisy ust. 1, 2 i 4 stosuje się odpowiednio do informacji o udostępnionych skrytkach sejfowych i przyjętych na przechowanie przedmiotach i papierach wartościowych.

Art. 49. Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania banków, z wyjątkiem zobowiązań:

- 1) z tytułu wkładów oszczędnościowych gromadzonych w bankach państwowych, a także w innych bankach, które korzystały z tego uprawnienia przed wejściem w życie niniejszej ustawy,
- 2) za które przyjął odpowiedzialność z tytułu gwarancji i poręczeń.

Art. 50. 1. Wystawione przez banki, o których mowa w art. 49 pkt 1, dokumenty stwierdzające udzielenie kredytu, jego wysokość, zasady oprocentowania i warunki spłaty są podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości stanowiącej własność kredytobiorcy; jeżeli nieruchomość nie posiada księgi wieczystej, zabezpieczenie może być dokonywane przez złożenie tego dokumentu do zbioru dokumentów.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do każdego banku w zakresie, w jakim prowadzi on obsługę należności państwa z tytułu sprzedaży nieruchomości i lokali.

Art. 51. 1. Wnioski banków o zabezpieczenie należności z tytułu udzielonych kredytów lub z tytułu sprzedaży nieruchomości i lokali są wolne od opłat sądowych.

2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego, w drodze rozporządzenia, może określać ulgowe stawki opłat sądowych lub zwalniać od tych opłat wnioski w sprawach wymienionych w ust. 1, składane przez innych niż bank wnioskodawców.

Art. 52. Banki, o których mowa w art. 49 pkt 1, mogą potrącić ze swego długu wierzytelność, której termin płatności jeszcze nie nadszedł, jeżeli jednostka będąca dłużnikiem została postawiona w stan likwidacji oraz we wszystkich tych wypadkach, gdy służy mu prawo ściągnięcia swoich wierzytelności przed nadejściem terminu płatności.

Art. 53. 1. Księgi banków, o których mowa w art. 49 pkt 1, wyciągi z tych ksiąg podpisane przez te banki i opatrzone ich pieczęcią oraz wszelkie w ten sam sposób wystawione oświadczenia zawierające zobowiązania, zwolnienie z zobowiązań, zrzeczenie się praw lub pokwitowanie odbioru należności bądź stwierdzające udzielenie kredytu, jego wysokość i warunki spłaty, mają moc prawną dokumentów urzędowych oraz stanowią podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych i rejestrach publicznych.

2. Wyciągi z ksiąg banków, o których mowa w art. 49 pkt 1, oraz inne dokumenty związane z dokonywaniem czynności bankowych, stwierdzające zobowiązania na rzecz tych banków i zaopatrzone w oświadczenie, że oparte na nich roszczenia są wymagalne, mają moc tytułów wykonawczych, bez potrzeby uzyskiwania dla nich sądowych

klauzul wykonalności. Egzekucja należności stwierdzonych tymi dokumentami odbywa się według wyboru banku, w trybie określonym w Kodeksie postępowania cywilnego bądź w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. Dłużnik, w drodze powództwa, może zażądać umorzenia w całości lub w części egzekucji prowadzonej przez banki, o których mowa w art. 49 pkt 1, według Kodeksu postępowania cywilnego bądź przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, jeżeli egzekwowana wierzytelność nie istnieje lub istnieje w kwocie mniejszej albo gdy dłużnik zgłasza wzajemne roszczenia nadające się do potrącenia z wierzytelności egzekwowanej.

4. W trybie zabezpieczenia powództwa sąd na wniosek powoda może zawiesić postępowanie egzekucyjne.

Rozdział 4

Zrzeszanie się banków

Art. 54. 1. Banki, w celach określonych w ust. 2, mogą zrzeszać się w innym banku państwowym, spółdzielczym, państwowo-spółdzielczym lub w banku w formie spółki akcyjnej, na podstawie umowy zawartej z tym bankiem.

2. W umowie bank zrzeszający może zostać upoważniony do:

- 1) reprezentowania wspólnych interesów zrzeszonych w nim banków, w szczególności wobec Narodowego Banku Polskiego,
- 2) gromadzenia dobrowolnych lokat banków, m. in. dla zabezpieczenia ich płynności płatniczej,
- 3) udzielania kredytu refinansowego,
- 4) realizowania przedsięwzięć gospodarczych we wspólnym interesie zrzeszonych banków,
- 5) podejmowania innych działań.

Art. 55. 1. Prezesi zrzeszonych banków (zarządów banków) tworzą radę, której przewodniczy prezes banku (zarządu banku) zrzeszającego.

2. Zakres i tryb działania rady zrzeszonych banków oraz wykonywania jej uchwał określa umowa.

Art. 56. Umowa określona w art. 54 nie może naruszać zasad działalności banku państwowo-spółdzielczego jako jednostki zrzeszającej banki spółdzielcze.

Rozdział 5

Tworzenie, organizacja i działalność banków

Art. 57. 1. Założycielami banku mogą być osoby prawne i osoby fizyczne, z tym że liczba założycieli nie może być mniejsza od:

- 1) trzech, jeżeli założycielami są osoby prawne,
- 2) dziesięciu, jeżeli założycielami są osoby fizyczne.

2. Określonych w ust. 1 wymagań dotyczących liczby założycieli nie stosuje się do Skarbu Państwa.

A. Banki państwowe

Art. 58. 1. Bank państwowy tworzy i likwiduje w drodze rozporządzenia Rada Ministrów, po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

2. Rozporządzenie Rady Ministrów o utworzeniu banku państwowego określa nazwę, siedzibę, przedmiot i zakres działania banku, a także wydzielone z majątku Skarbu Państwa środki, które stają się majątkiem banku.

Art. 59. 1. Prezesa banku państwowego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów.

2. Wiceprezesów i pozostałych członków zarządu banku państwowego powołuje i odwołuje prezes banku.

Art. 60. Prezes banku państwowego kieruje działalnością banku na podstawie uchwał zarządu.

Art. 61. Statut bankowi państwowemu nadaje Rada Ministrów.

B. Banki spółdzielcze

Art. 62. Utworzenie banku spółdzielczego następuje z zachowaniem trybu określonego przepisami ustawy — Prawo spółdzielcze, za zgodą Prezesa Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrem Finansów, a jeżeli utworzenie banku następuje w ramach banku państwowo-spółdzielczego zrzeszającego banki spółdzielcze — po zasięgnięciu opinii Rady Banków.

Art. 63. Bank spółdzielczy jest spółdzielnią.

Art. 64. W zakresie nie uregulowanym w niniejszej ustawie bank spółdzielczy działa zgodnie z przepisami ustawy — Prawo spółdzielcze.

Art. 65. Statut banku spółdzielczego jest uchwalany zgodnie z przepisami ustawy — Prawo spółdzielcze.

C. Banki państwowo-spółdzielcze

Art. 66. 1. Bank państwowo-spółdzielczy tworzy Rada Ministrów w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Naczelną Radą Spółdzielczą, po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

2. Rozporządzenie Rady Ministrów o utworzeniu banku państwowo-spółdzielczego określa nazwę, siedzibę, przedmiot i zakres działania banku oraz sposób wyposażenia go w majątek.

3. Fundusze banku państwowo-spółdzielczego tworzone są ze środków państwowych i spółdzielczych.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Naczelną Radą Spółdzielczą likwiduje bank państwowo-spółdzielczy na podstawie uchwały zjazdu delegatów, po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego. Rozporządzenie określa tryb likwidacji oraz zasady podziału majątku zlikwidowanego banku.

Art. 67. 1. Bank państwowo-spółdzielczy jest centralną jednostką organizacyjną i finansową, zrzeszającą na zasadach dobrowolności banki spółdzielcze.

2. Bank państwowo-spółdzielczy korzysta z uprawnień i wykonuje obowiązki przysługujące centralnym związkom spółdzielczym w rozumieniu ustawy — Prawo spółdzielcze.

3. Bank państwowo-spółdzielczy może udzielać kredytu refinansowego bankom spółdzielczym, które są w nim zrzeszone.

Art. 68. Bank państwowo-spółdzielczy podlega wpisowi do rejestru spółdzielni.

Art. 69. Ogólnokrajowymi organami banku państwowo-spółdzielczego są: zjazd delegatów, rada banku i zarząd banku. Statut banku państwowo-spółdzielczego może przewidywać powołanie terenowych organów, a mianowicie terenowych zjazdów delegatów i terenowych rad banku.

Art. 70. Działalnością banku państwowo-spółdzielczego kieruje zarząd. Na czele zarządu stoi prezes, który odpowiada wraz z zarządem za działalność banku i reprezentuje go na zewnątrz.

Art. 71. 1. Prezes zarządu banku państwowo-spółdzielczego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek rady banku.

2. Wiceprezesów i pozostałych członków zarządu banku państwowo-spółdzielczego wybiera i odwołuje rada banku na wniosek prezesa zarządu banku.

Art. 72. Statut banku państwowo-spółdzielczego jest uchwalany zgodnie z przepisami ustawy — Prawo spółdzielcze, po zaopiniowaniu przez Radę Banków.

D. Banki w formie spółek akcyjnych

Art. 73. Banki w formie spółek akcyjnych mogą być tworzone za zgodą Prezesa Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrem Finansów, z zachowaniem trybu określonego w przepisach Kodeksu handlowego o spółkach akcyjnych.

Art. 74. W zakresie nie uregulowanym w niniejszej ustawie bank w formie spółki akcyjnej działa zgodnie z przepisami Kodeksu handlowego o spółkach akcyjnych.

Art. 75. 1. Funkcję organu nadzoru w banku w formie spółki akcyjnej pełni rada banku, składająca się co najmniej z 5 osób wybranych przez walne zgromadzenie akcjonariuszy.

2. Prezesa, wiceprezesów i pozostałych członków zarządu banku w formie spółki akcyjnej powołuje i odwołuje rada banku.

3. Powołanie prezesa zarządu banku następuje po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego. Z wnioskiem o wyrażenie opinii występuje rada banku.

Art. 76. Bilans roczny oraz sprawozdanie roczne z działalności banku w formie spółki akcyjnej zarząd banku — po akceptacji przez radę banku — przedstawia walnemu zgromadzeniu akcjonariuszy.

Art. 77. Bank w formie spółki akcyjnej może być utworzony również przez osoby zagraniczne albo z udziałem kapitału zagranicznego.

Art. 78. W razie stwierdzenia, że działalność banku w formie spółki akcyjnej narusza prawo lub statut, Prezes Narodowego Banku Polskiego może zawiesić w czynnościach władze banku, przy równoczesnym zwolnieniu z urzędu walnego zgromadzenia akcjonariuszy, oraz ustanowić zarząd tymczasowy na czas do przeprowadzenia nowych wyborów władz przez walne zgromadzenie.

Art. 79. Statut banku w formie spółki akcyjnej ustalają założyciele banku.

E. Postępowanie przy tworzeniu banków

Art. 80. Utworzenie banku może nastąpić, jeżeli zostało zapewnione:

1) wyposażenie banku w kapitał własny, którego wielkość będzie proporcjonalna do rozmiarów zamierzo-

nej działalności, i w inne środki niezbędne do prowadzenia tej działalności oraz w pomieszczenia przystosowane do należytego zabezpieczenia wartości gromadzonych w banku,

- 2) powierzenie stanowisk kierowniczych osobom o odpowiednim wykształceniu i doświadczeniu zawodowym.

Art. 81. 1. Założyciele banku spółdzielczego oraz banku w formie spółki akcyjnej, występując do Prezesa Narodowego Banku Polskiego o wyrażenie zgody na utworzenie banku, przedstawiają wniosek, który zawiera w szczególności:

- 1) nazwę, siedzibę, przedmiot i zakres działania banku,
- 2) nazwy (nazwiska) i adresy założycieli banku,
- 3) dane o przygotowaniu kapitału, w który zostanie wyposażony bank, oraz o osobach przewidzianych do objęcia w banku stanowisk kierowniczych.

2. Do wniosku załącza się projekt statutu banku.

Art. 82. Prezes Narodowego Banku Polskiego wzywa założycieli do uzupełnienia wniosku, gdy nie odpowiada on wymaganiom określonym w artykule poprzedzającym, a jeżeli wymagania te są spełnione, rozpatruje wniosek i w terminie nie przekraczającym jednego miesiąca od daty jego otrzymania lub uzupełnienia wydaje odpowiednią decyzję.

Art. 83. Decyzja o wyrażeniu przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego zgody na utworzenie banku, o którym mowa w art. 81, obejmuje jego nazwę, siedzibę, przedmiot oraz zakres działalności i jest wiążąca dla banku oraz jego założycieli. Zmiana statutu banku w tym zakresie wymaga zgody Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

Art. 84. 1. Decyzja odmawiająca wyrażenia zgody na utworzenie banku oraz na zmianę jego statutu może być wydana, jeżeli nie zostały spełnione wymagania obowiązujące przy tworzeniu banków lub zamierzona działalność banku naruszałaby przepisy prawa albo nie gwarantowała bezpieczeństwa dla gromadzonych w banku środków.

2. Decyzja wymieniona w ust. 1 może być zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 85. Tworzenie za granicą banków o kapitale polskim lub z udziałem kapitału polskiego wymaga opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego i zgody Ministra Finansów.

Art. 86. Otwarcie na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oddziału lub przedstawicielstwa zagranicznego banku może nastąpić tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Ministra Finansów, w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego.

Rozdział 6

Rada Banków

Art. 87. Rada Banków jest organem koordynacyjnym, konsultacyjnym i opiniodawczym banków.

Art. 88. W skład Rady Banków wchodzi:

- 1) Prezes Narodowego Banku Polskiego i jego pierwszy zastępca,
- 2) prezesi 10 banków (zarządów banków) o największej sumie bilansowej w roku poprzednim,

3) przedstawiciel banków spółdzielczych zrzeszonych w banku państwowo-spółdzielczym, wybrany przez radę tego banku,

4) trzech przedstawicieli nie wymienionych w pkt 2 i 3 banków państwowych, spółdzielczych, państwowo-spółdzielczych i działających w formie spółki akcyjnej, wybrani przez prezesów (prezesów zarządów) tych banków,

5) przedstawiciel Ministra Finansów,

6) przedstawiciel Centralnego Urzędu Planowania.

Art. 89. Do udziału w rozpatrywaniu przez Radę Banków spraw:

- 1) z zakresu polityki pieniężno-kredytowej są zapraszani przedstawiciele praktyki gospodarczej,
- 2) należących do zakresu działania rad pracowniczych i związków zawodowych są zapraszani przedstawiciele rad pracowniczych i związków zawodowych działających w jednostkach organizacyjnych banków.

Art. 90. Radzie Banków przewodniczy i reprezentuje ją na zewnątrz Prezes Narodowego Banku Polskiego, a w czasie jego nieobecności — pierwszy zastępca Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

Art. 91. 1. Rada Banków rozpatruje:

- 1) projekty planu kredytowego i założeń polityki pieniężno-kredytowej państwa, projekt planu bilansu płatniczego oraz projekt zbiorczego planu finansowego banków,
- 2) projekty sprawozdań Narodowego Banku Polskiego z realizacji planów i założeń, o których mowa w pkt 1,
- 3) projekty ocen Narodowego Banku Polskiego sytuacji pieniężnej państwa,
- 4) ogólne zasady dotyczące form wkładów oszczędnościowych i wydawanych na nie dowodów,
- 5) projekty aktów normatywnych dotyczących rozliczeń pieniężnych,
- 6) założenia polityki stopy procentowej,
- 7) wnioski o wydanie opinii w sprawie utworzenia bądź likwidacji banku, zagranicznego oddziału lub filii banku,
- 8) wymagające uzgodnienia zamierzenia dotyczące wspólnych przedsięwzięć banków,
- 9) sprawy zakresu i maksymalnej wielkości prowizji i opłat pobieranych przez banki za czynności bankowe,
- 10) zasady zabezpieczeń bankowych i rozwoju infrastruktury technicznej oraz zasady wzajemnego przekazywania przez banki informacji o obrotach i stanach rachunków bankowych,
- 11) potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury socjalnej oraz inne sprawy skierowane do Rady Banków w celu ich zaopiniowania lub podjęcia określonych działań.

2. W zależności od charakteru rozpatrywanych spraw Rada Banków:

- 1) wydaje opinie, które przewodniczący Rady Banków przekazuje właściwym organom władzy i administracji państwowej,
- 2) uchwała zalecenia dla banków, związane z koordynacyjną funkcją Rady Banków.

Art. 92. O rozpatrzenie przez Radę Banków spraw należących do zakresu jej działania mogą zwracać się:

- 1) banki,
- 2) naczelne i centralne organy administracji państwowej.

Art. 93. 1. Przedstawiciel Ministra Finansów oraz przedstawiciel Centralnego Urzędu Planowania mogą zgłaszać zdanie odrębne w sprawie będącej przedmiotem opinii lub zaleceń Rady Banków.

2. Prezes Narodowego Banku Polskiego przedstawiając Sejmowi opinie Rady Banków informuje o zdaniu odrębnym, o którym mowa w ust. 1.

3. Na wniosek przedstawiciela Ministra Finansów lub przedstawiciela Centralnego Urzędu Planowania przewodniczący Rady Banków wstrzymuje na okres do dwóch tygodni uchwalenie przez Radę Banków zaleceń dotyczących sprawy z zakresu realizacji polityki pieniężno-kredytowej, w której zostało zgłoszone zdanie odrębne. Przedstawiciel Ministra Finansów oraz przedstawiciel Centralnego Urzędu Planowania mogą również wystąpić o wstrzymanie na okres do dwóch tygodni wydania aktu Prezesa Narodowego Banku Polskiego będącego przedmiotem opinii Rady Banków i dotyczącego realizacji polityki pieniężno-kredytowej.

Art. 94. Tryb działania Rady Banków określa regulamin uchwalony przez Radę Banków.

Rozdział 7

Zasady gospodarki finansowej

Art. 95. 1. Banki prowadzą samodzielnie gospodarkę finansową i zgodnie z zasadami samofinansowania pokrywają z uzyskanych przychodów koszty działalności oraz zobowiązania wobec budżetu państwa i zobowiązania z tytułu zawartych umów, a także wydatki na rozwój i inne potrzeby.

2. Statut banku określa:

- 1) tworzone z odpisów z zysku (z części nadwyżki bilansowej) fundusze, które nie podlegają podziałowi,
- 2) zasady pokrywania strat.

Art. 96. Banki prowadzą własną gospodarkę finansową na podstawie planu finansowego.

Art. 97. Banki podlegają opodatkowaniu według jednolitych stawek i zasad określonych w odrębnych przepisach. Wpłaty z zysku dokonywane przez bank do budżetu centralnego lub terenowego podlegają zaliczeniu na poczet podatku dochodowego.

Art. 98. Zysk bilansowy banku, pomniejszony o świadczenia wynikające z zobowiązań podatkowych obciążających ten zysk, stanowi zysk do podziału (nadwyżkę bilansową).

2. Zasady podziału zysku (nadwyżki bilansowej), tworzenia funduszy własnych i ich przeznaczenie określają statuty banków.

3. Zasady wynagradzania oraz kształtowania środków na wynagrodzenia w bankach określają odrębne przepisy.

Rozdział 8

Rady pracownicze

Art. 99. 1. W centralach banków i ich oddziałach działają rady pracownicze, które mają następujące uprawnienia:

- 1) opiniowanie kandydatów na stanowiska kierownicze, których obsadę zastrzegł do swojej decyzji prezes

(prezes zarządu) banku lub dyrektor jednostki organizacyjnej banku,

- 2) współdziałanie w ustalaniu zasad polityki kadrowej i płacowej,
- 3) opiniowanie zasad oraz wniosków w sprawie przeseregowań, premii i awansów pracowniczych,
- 4) opiniowanie regulaminu pracy oraz zasad organizacji pracy w jednostkach organizacyjnych banku,
- 5) występowanie z inicjatywami i wnioskami w sprawach socjalno-bytowych pracowników,
- 6) opiniowanie wniosków w sprawie nadania orderów i odznaczeń państwowych.

2. Rady pracownicze współdziałają ze związkami zawodowymi central banków i ich oddziałów w sprawach pracowniczych oraz w zakresie organizacji i warunków pracy.

3. Tryb wyboru oraz zasady działania rad pracowniczych określa w drodze rozporządzenia Rada Ministrów.

Rozdział 9

Nadzór nad działalnością banków

Art. 100. 1. Działalność banków, oddziałów i przedstawicielstw zagranicznych banków podlega nadzorowi Narodowego Banku Polskiego w zakresie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie i w ustawie o Narodowym Banku Polskim.

2. Minister Finansów może wystąpić do Prezesa Narodowego Banku Polskiego o podjęcie czynności lub środków w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1.

3. Celem nadzoru jest zapewnienie:

- 1) bezpieczeństwa wkładów oszczędnościowych i lokat gromadzonych w bankach,
- 2) zgodności działalności banków z przepisami ustawy — Prawo bankowe, w szczególności w zakresie stosunków z osobami prawnymi i fizycznymi.

4. Czynności podejmowane w ramach nadzoru nad działalnością banków polegają w szczególności na:

- 1) dokonywaniu analizy bilansu banku,
- 2) badaniu realizacji obowiązku utrzymywania płynności płatniczej przez bank,
- 3) badaniu zgodności udzielanych kredytów i pożyczek z przepisami art. 35 ust. 1 i 2,
- 4) badaniu zabezpieczenia i terminowości spłaty kredytów i pożyczek,
- 5) badaniu stosowanego oprocentowania kredytów i pożyczek oraz wkładów oszczędnościowych i lokat,
- 6) badaniu sytuacji finansowej banku.

Art. 101. 1. Prezes Narodowego Banku Polskiego może w ramach nadzoru:

- 1) zobowiązać bank do:
  - a) podjęcia środków koniecznych do przywrócenia płynności płatniczej,
  - b) zwiększenia funduszu rezerwowego,
  - c) zwiększenia wysokości udziałów,
  - d) dokonania określonej zmiany struktury aktywów i urealnienia należności,
  - e) zaniechania określonych form reklamy;
- 2) wystąpić o odwołanie oraz zawiesić w czynnościach, do czasu rozpatrzenia wniosku, prezesa, wiceprezesa

lub innego członka zarządu banku, którego działalność rażąco narusza prawo lub statut banku albo grozi wyrażeniem znacznej straty, i powołać tymczasowego kierownika banku lub tymczasowego członka jego zarządu.

2. Środki podejmowane w ramach nadzoru nie mogą naruszać umów zawartych przez bank.

Art. 102. Banki oraz oddziały i przedstawicielstwa zagranicznych banków obowiązane są:

- 1) zawiadamiać Narodowy Bank Polski o podjęciu i zaprzestaniu działalności oraz o zmianie jej zakresu,
- 2) umożliwiać upoważnionym pracownikom Narodowego Banku Polskiego wykonywanie czynności określonych w art. 100 ust. 4, a w szczególności udostępniać do wglądu księgi, bilanse, rejestry, plany, sprawozdania i inne dokumenty oraz udzielać wyjaśnień żądanych przez tych pracowników,
- 3) niezwłocznie zawiadamiać Narodowy Bank Polski o środkach, jakie zostaną podjęte w celu usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych w ramach nadzoru, jak również stosować się do zaleceń Narodowego Banku Polskiego wydanych w wyniku oceny prowadzonej działalności.

Art. 103. Organizację nadzoru i tryb jego wykonywania reguluje ustawa o Narodowym Banku Polskim.

Rozdział 10

Postępowanie uzdrawiające, likwidacja i upadłość banku

Art. 104. 1. W razie powstania straty bądź groźby jej nastąpienia albo powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności, zarząd banku niezwłocznie zawiadamia o tym Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz wszczyna postępowanie uzdrawiające.

2. Zarząd banku jest obowiązany w ciągu jednego miesiąca od daty powstania podstawy wszczęcia postępowania uzdrawiającego przedstawić Prezesowi Narodowego Banku Polskiego program tego postępowania.

3. Prezes Narodowego Banku Polskiego może zobowiązać zarząd banku do wszczęcia postępowania uzdrawiającego, jeżeli wymaga tego wzgląd na bezpieczeństwo lokat i wkładów lub gdy zarząd banku nie podejmie działań określonych w ust. 1.

Art. 105. 1. Jeżeli zarząd banku nie przedstawi programu w terminie, o którym mowa w art. 104 ust. 2, albo gdy przedstawiony program lub jego realizacja nie rokuje poprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej banku, Prezes Narodowego Banku Polskiego może ustanowić zarząd komisaryczny na oznaczony czas, nie dłuższy jednak niż jeden rok.

2. Na zarząd komisaryczny przechodzi prawo podejmowania decyzji we wszystkich sprawach zastrzeżonych w ustawie i statucie organom banku. Z dniem ustanowienia zarządu komisarycznego zarząd banku ulega rozwiązaniu, a prezes i wiceprezesi zarządu zostają odwołani. Na czas trwania zarządu komisarycznego kompetencje stanowiące innych organów banku są zawieszane.

3. Zarząd komisaryczny:

- 1) opracowuje i uzgadnia z Prezesem Narodowego Banku Polskiego program uzdrowienia gospodarki banku, zapewnia należyte jego wykonanie oraz nie rzadziej niż co trzy miesiące informuje Prezesa Narodowego Ban-

ku Polskiego i działające organy banku o wynikach realizacji programu,

- 2) może zaciągnąć w Narodowym Banku Polskim kredyt refinansowy.

4. W zarządzeniu w sprawie ustanowienia zarządu komisarycznego Prezes Narodowego Banku Polskiego szczegółowo określa jego zadania oraz terminy wykonania tych zadań.

Art. 106. Banki zrzeszone w banku, który korzysta z uprawnień i wykonuje obowiązki centralnego związku spółdzielczego w rozumieniu ustawy — Prawo spółdzielcze, zawiadamiają o stracie oraz przedstawiają programy postępowania uzdrawiającego prezesowi zarządu tego banku, któremu w takich przypadkach przysługują uprawnienia określone w art. 104 ust. 3 oraz w art. 105 ust. 1 i 4.

Art. 107. 1. Jeżeli suma niepodzielnych funduszy własnych banku wskutek strat zmniejszy się o połowę, a zarząd banku (zarząd komisaryczny) nie podejmie w określonym terminie skutecznych środków zapewniających uzupełnienie tych funduszy, Prezes Narodowego Banku Polskiego może:

- 1) zezwolić na przejęcie banku przez inne banki lub bank albo ustalić czasowe przejęcie banku przez Narodowy Bank Polski,
- 2) zarządzić likwidację banku.

2. Szczegółowe warunki i tryb przejęcia banku lub jego likwidacji określa każdorazowo zarządzenie Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

3. Na bank przejmujący przechodzą zobowiązania i wierzytelności banku przejętego oraz inne jego aktywa i pasywa. Z dniem przejęcia prezes i wiceprezesi przejętego banku zostają odwołani, a organy kolegialne banku ulegają rozwiązaniu. Bank przejmujący może zmienić warunki pracy i płacy pracowników banku przejętego, jak również wypowiedzieć im stosunek pracy z zachowaniem obowiązujących terminów wypowiedzenia.

4. Zarządzenie w sprawie likwidacji banku państwowego podlega ogłoszeniu w Monitorze Polskim.

Art. 108. 1. Jeżeli według bilansu aktywa banku nie wystarczają na zaspokojenie jego zobowiązań, zarząd banku lub zarząd komisaryczny zawiadamia o tym Prezesa Narodowego Banku Polskiego, który wówczas zawiesza działalność banku oraz występuje do sądu wojewódzkiego właściwego dla siedziby banku z wnioskiem o ogłoszenie jego upadłości.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, Prezes Narodowego Banku Polskiego może podjąć również z własnej inicjatywy.

3. Zarządzenie w sprawie zawieszenia działalności banku jest podawane do publicznej wiadomości w sposób przyjęty w danym banku.

Art. 109. W okresie zawieszenia działalności bank:

- 1) reguluje zobowiązania z tytułu wkładów oszczędnościowych, lokat, rachunków bieżących i kredytu refinansowego, przy czym z pierwszeństwa korzystają zobowiązania wobec osób prawnych i fizycznych nie będących członkami (akcjonariuszami) banku; regulowanie innych zobowiązań ulega wstrzymaniu,
- 2) bez zezwolenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego nie udziela nowych kredytów ani pożyczek,
- 3) nie wypłaca dywidendy ani oprocentowania udziałów.

Art. 110. 1. Rozpatrując wniosek o ogłoszenie upadłości sąd wysłuchuje przedstawiciela Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz osobę kierującą bankiem, którego dotyczy wniosek.

2. Sąd wyznacza syndyka upadłości spośród osób posiadających znajomość organizacji i zasad działalności banków. Syndykiem może być również inny bank.

Art. 111. 1. Z chwilą ogłoszenia upadłości:

- 1) zarząd upadłym bankiem przejmuje syndyk,
- 2) ulegają zawieszeniu prawa i obowiązki prezesa i wiceprezesów banku, likwidatora i zarządu komisarycznego, a organy kolegiałne banku zostają rozwiązane,
- 3) syndyk jest obowiązany rozwiązać stosunek pracy z pracownikami banku, z zachowaniem obowiązujących terminów wypowiedzenia, przy czym nie stosuje się przepisów zakazujących lub ograniczających dopuszczalność wypowiedzania lub rozwiązywania takich umów; należności pracowników podlegają zaspokojeniu w trybie określonym w art. 1025 Kodeksu postępowania cywilnego,
- 4) ulega zawieszeniu, do dnia uprawomocnienia się postanowienia sędziego-komisarza co do odmowy uznania zgłoszonej wierzytelności, bieg terminów ograniczających dochodzenie roszczeń przeciwko bankowi, którego upadłość została ogłoszona.

2. Obwieszczenie w sprawie upadłości banku państwowego Prezes Narodowego Banku Polskiego ogłasza w Monitorze Polskim.

Art. 112. Niezwłocznie po powołaniu syndyk zgłasza w rejestrze, do którego bank jest wpisany, upadłość banku oraz ogłasza w centralnym dzienniku wezwanie do wierzycieli o zgłaszanie wierzytelności w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia. Po upływie tego terminu sędzia-komisarz wyznacza z urzędu rozprawę w celu zawarcia układu z wierzycielami co do sposobu i zakresu ich spłaty, przy czym do udziału w rozprawie wzywa Narodowy Bank Polski.

Art. 113. 1. Jeżeli nie dojdzie do układu z wierzycielami, sędzia-komisarz wyznaczy termin, w ciągu którego mogą być zgłaszane oferty nabycia banku przez banki, oraz podaje do ich wiadomości warunki nabycia i termin składania ofert.

2. W razie zgłoszenia kilku lub więcej ofert, syndyk wyznacza rozprawę w celu przeprowadzenia ustnego przetargu. Pierwszeństwo nabycia przysługuje bankowi, który zgłosił najwyższą cenę nabycia.

3. Prawo nabycia przyznaje sędzia-komisarz.

4. Nabycie banku następuje w stanie wolnym od wszelkich obciążeń, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu wkładów oszczędnościowych, lokat i rachunków bieżących oraz służebności gruntowych.

5. Po uprawomocnieniu się postanowienia o przyznaniu prawa nabycia banku (ust. 3) sędzia-komisarz zgłasza nabycie banku do rejestru, do którego bank jest wpisany.

Art. 114. 1. Jeżeli nie nastąpi nabycie banku w trybie określonym w artykule poprzedzającym, sędzia-komisarz wyznaczy termin, w ciągu którego mogą być zgłaszane oferty nabycia składników majątku banku, oraz podaje do powszechnej wiadomości warunki nabycia i termin składania ofert.

2. Do postępowania w sprawie nabycia składników majątku banku stosuje się odpowiednio przepisy art. 113 ust. 2 i 3.

3. Nabycie składników majątku banku następuje w stanie wolnym od wszelkich obciążeń, z wyjątkiem służebności gruntowych.

Art. 115. Przy zaspokajaniu należności przypadających od upadłego banku i nie objętych przepisem art. 113 ust. 4 stosuje się odpowiednio art. 1025 Kodeksu postępowania cywilnego, z tym że należności przypadające z tytułu wkładów oszczędnościowych, lokat i rachunków bieżących ulegają zaspokojeniu w pierwszej kolejności.

Rozdział 11

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 116. 1. W Kodeksie postępowania cywilnego wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1075 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli egzekucja z rachunku bankowego, stanowiącego wkład oszczędnościowy, na który wystawiono książeczkę oszczędnościową, nie może być przeprowadzana w trybie art. 901 z powodu niemożliwości odebrania książeczki oszczędnościowej, komornik sporządza o tym protokół i dokonuje zajęcia wkładu oszczędnościowego przez skierowanie do właściwego oddziału banku zawiadomienia o zajęciu. Zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia tego zawiadomienia. Na skutek zajęcia dokonanego w powyższym trybie bank wstrzymuje wszelkie wypłaty z zajętego wkładu i ponosi względem wierzyciela odpowiedzialność za wypłaty dokonane przez placówki banku, urzędy pocztowo-telekomunikacyjne i inne placówki wykonujące czynności w powyższym zakresie po zawiadomieniu ich o zajęciu. Tryb zawiadamiania placówek banków, urzędów pocztowo-telekomunikacyjnych i innych placówek określa Prezes Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.”

2) użyte w art. 1075 § 4 i w art. 1076, w różnych przypadkach, wyrazy „oddział Powszechnej Kasy Oszczędności” zastępuje się w tych samych przypadkach wyrazami „oddział banku”.

2. W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143, z 1985 r. Nr 4, poz. 15 i z 1986 r. Nr 42, poz. 202) w art. 33 w ust. 3 po wyrazach „z powodu likwidacji” dodaje się wyrazy „lub w razie ogłoszenia upadłości”.

Art. 117. Banki działające w dniu wejścia w życie ustawy są bankami w rozumieniu tej ustawy oraz zachowują uprawnienia i obowiązki w zakresie, w jakim nie są one sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 118. Do umów zawartych przez banki oraz do gwarancji i poręczeń udzielonych przed wejściem w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 119. 1. W okresie przejściowym, nie dłużej jednak niż do końca 1990 r.:

1) jednostki i organizacje wymienione w art. 15 mogą tylko w jednym banku posiadać rachunek podstawowy

wy, a rachunek pomocniczy w innym banku, przy czym o otwarciu takiego rachunku zawiadamiają bank, w którym posiadają rachunek podstawowy,

- 2) Prezes Narodowego Banku Polskiego, jeżeli będzie tego wymagał względ na zapewnienie jednolitości polityki pieniężno-kredytowej banków, może ustalać rodzaje rachunków bankowych, na których wkłady podlegają oprocentowaniu, oraz dolną granicę tego oprocentowania, zgodnie z założeńiami polityki pieniężno-kredytowej państwa.

2. Prezes Narodowego Banku Polskiego może przed końcem 1990 r. uchylić określone w ust. 1 pkt 1 obowiązki dotyczące prowadzenia rachunków podstawowego i pomocniczego.

Art. 120. Traci moc ustawa z dnia 26 lutego 1982 r. — Prawo bankowe (Dz. U. Nr 7, poz. 56, z 1983 r. Nr 71, poz. 318 i z 1987 r. Nr 33, poz. 181), z wyjątkiem art. 96 ust. 1 pkt 1, dotyczącego Banku Gospodarstwa Krajowego.

Art. 121. 1. Z zastrzeżeniem ust. 2, do czasu wydania aktów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres sześciu miesięcy, obowiązują dotychczasowe akty wykonawcze.

2. Pozostają w mocy dotychczasowe przepisy wykonawcze dotyczące kredytów i oprocentowania kredytów udzielanych:

- 1) na cele budownictwa mieszkaniowego,
- 2) osobom prawnym i fizycznym na działalność w zakresie produkcji rolnej,
- 3) osobom fizycznym:
  - a) na zagospodarowanie,
  - b) dla młodych małżeństw i osób samotnie wychowujących dzieci,
  - c) dla inwalidów na zakup wózków i samochodów inwalidzkich.

3. Rada Ministrów:

- 1) może w drodze rozporządzenia uchylić lub zmienić przepisy wykonawcze określone w ust. 2,
- 2) zapewni, zgodnie z przepisami ustawy o Narodowym Banku Polskim, pokrycie różnic wynikających z ulgowego oprocentowania i umorzenia kredytów określonych w ust. 2.

4. Prezes Narodowego Banku Polskiego określi wysokość prowizji należnej bankom z tytułu przyznania kredytów na podstawie przepisów wykonawczych wymienionych w ust. 2. Przypadające stąd kwoty podlegają rozliczeniu na poczet podatku dochodowego banków.

Art. 122. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: w z. *K. Barcikowski*
Sekretarz Rady Państwa: *Z. Surowiec*